

Oponentský posudek diplomové práce:

Tereza Daňková: *Misie obnovené Jednoty bratrské v jižní Africe na přelomu 18. a 19. století* (Katedra pomocných věd historických a archivního studia FF UK, 2013, 124 s. rkp, 83 s. příloh)

Pro svou diplomovou práci zvolila Tereza Daňková téma velmi zajímavé – problematiku misíí obnovené jednoty bratrské (Herrnhuter Brüdergemeine), a to konkrétně misíí v jižním cípu Afriky v přelomové době přechodu z nizozemských do britských rukou. Východiskem pro podrobnější vylíčení okolností bratrské misie v regionu se jí stal deník misionářů Johanna Gottlieba Bonatze a Johanna Adolfa Küstera a dále životopisy obou misionářů a jejich hlášení z misijní stanice Grünekloof. Všechny dokumenty jsou uloženy v ústředním archivu obnovené jednoty v Herrnhutu (Unitäts-Archiv). Přepis deníku zařadila do diplomové práce jako přílohu (spolu s dalšími dokumenty – seznamy misijních stanic a bratrských misionářů, chronologický přehled). Je třeba ocenit volbu nelehkého pramene i skutečnost, že diplomantka neváhala podniknout výjezd do zahraničního (byť nepříliš vzdáleného) archivu.

Z textu práce je patrná obeznámenost autorky s problematikou i znalost rozsáhlého spektra literatury; vzorná je úvodní sumarizace použitých zdrojů a jejich zhodnocení. Přesto se jí zcela nepodařilo promítnout konkrétní téma misie v Kapsku na přelomu 18. a 19. století na pozadí vývoje obnovené jednoty jako celku: úvodní shrnutí dějin této církve sahá překvapivě jen do roku 1742 (zatímco organizaci bratrské misijní činnosti hned v následujícím autorka dovedla až do 20. století). Zcela opominuty tak zůstaly zásadní proměny obnovené jednoty po smrti Nikolase Ludwiga von Zinzendorfa (1760) a další posuny na začátku 19. století, které měly významný dopad na organizaci misijní činnosti i její vnímání členy církve. Naopak je obraz církve petrifikován do podoby, kterou získala v zakladatelských desetiletích. Celá první část práce navíc ztrácí koherenci, rozpadá se na samostatné a vzájemně neprovázané úseky.

Mnohem povedenější je část druhá. Zde se autorka nejprve věnuje životním osudům obou misionářů, respektive tomu, jak jsou jejich životy vylíčeny ve specifickém žánru bratrských životopisů (*Lebensläufe*). Diplomantka si je velmi dobře vědoma toho, jak problematickým – byť zároveň velmi cenným – pramenem tyto dokumenty jsou, vzhledem k jejich specifické funkci v rámci obnovené jednoty (předčítání nahlas ve shromáždění věřících, dodatečná editace). Přitom se jí otevřelo zajímavé srovnání obou osobností i obou životopisů – zatímco v případě Johanna Gottlieba Bonatze se jednalo o životopis jedince od

dětství spjatého s obnovenou jednotou, Johann Adolf Küster pocházel z velmi odlišného prostředí a cestu k tomuto církevnímu společenství si našel až v dospělosti. Bohužel se autorka spokojila s konstatováním tohoto základního rozdílu, neponořila se důkladněji do obou dokumentů a nehledala v nich zásadnější rozdíly (nebo naopak podobnosti) nad rámec konkrétních životopisných dat.

Stejně opatrný přístup se projevil i v práci s dalšími dokumenty, s deníkem s průzkumné cesty a zprávou z misijní osady. Opět by bylo možné požadovat více odvahy k interpretaci spíše než jen pečlivé přepsání a převyprávění obsahu. Zejména by bylo zajímavé blíže se zaměřit na kontext mezinárodního soupeření v Africe, v práci jen letmo nahozený. Byť je pravda, že bratrské dokumenty tohoto typu skutečně „neměly primárně sloužit“ (s. 114) jako záznamy o světských záležitostech, jistě by se dalo i z kusých zmínek zjistit mnohem více jak o místní politice, tak o zapojení misionářů do ní. Na druhé straně i jako „pouhá“ edice by byla práce Terezy Daňkové cenným přínosem do rozrůstajícího se seznamu publikací věnovaných obnovené jednotě v kontextu zámořské expanze Evropy nové doby. A ostatně sama diplomantka uvádí v závěru práce, že by se tomuto tématu ráda věnovala i v budoucnosti, rozvedla je a prohloubila.

Práce je psána kultivovaným jazykem s minimem pravopisných prohřešků, přehledně členěna, veškeré použité zdroje jsou řádně citovány, textové i obrazové přílohy byly vhodně zvoleny.

Navzdory výše uvedeným dílčím výhradám lze tedy diplomovou práci Terezy Daňkové hodnotit jako velmi zdařilou. Autorka prokázala schopnost kreativně pracovat se sekundární literaturou a primárními zdroji a své závěry prezentovat v písemné podobě. Doporučuji ji k obhajobě; navrhuji její hodnocení známkou **výborně** nebo **velmi dobře**, v závislosti na průběhu obhajoby.

Praha, 20. května 2013

Doc. Markéta Křížová, Ph.D.

Středisko ibero-amerických studií FF UK